

Holst, nyhedsbrev

August 2021

Nyt fra Civilprocessen

Måneden i highlights

En lidt roligere måned, målt på antallet af nye afgørelser, og med kun en enkelt fra Højesteret. Den er til gengæld af tilstrækkelig praktisk betydning til, at den er værd at fremhæve. Ved kendelse af 14. juli 2021 har Højesteret således bekræftet (jf. U 2009.2790 H), at anken til Højesteret omfatter hele sagen, medmindre Procesbevillingsnævnet udtrykkeligt har begrænset appeltilladelsen under henvisning til retsplejelovens § 371.

Månedens måske vigtigste afgørelse fik vi med Vestre Landsrets kendelse af 10. maj 2021 om sagsportalen (igen). Landsretten har her fastslået, at det ved uoverensstemmende partsangivelse i en uploadet stævning («supplerende sagsoplysninger») hhv. i de udfyldte oplysninger på sagsportalens formularer, er oplysningerne direkte på sagsportalen, der er bestemmende (Det kunne man måske nok have udledt af tidligere praksis om konsekvenserne af fejlanvendelse af sagsportalen. Sagen ligner derfor en fortsættelse af en kendt linje). Afgørelsen, der også berører spørgsmålet om »udskiftning af parter« er tilladt indbragt for Højesteret og underkastes i det lys en ganske grundig analyse.

Et spørgsmål, der forhåbentlig også finder vej til landsretten er spørgsmålet om *fastsættelse af frister for bemærkninger til skønsmandens honorar*. Ved kendelse af 26. maj 2021 har Østre Landsret vurderet, at sådanne frister kan fastsættes på forhånd (når blot tidspunktet fremgår utvetydigt). Afgørelsen er i direkte modstrid med U 2015.3776 V, og der er derfor et klart behov for afklaring af spørgsmålet.

Også Østre Landsrets dom af 18. juni 2021 om møderet (og sagsportalen...) er værd at fremhæve. Afgørelsen *gentager, at ankestævninger skal indleveres af en mødeberettiget advokat*, men er herudover værd at læse, fordi den – på grund af det

særegne faktum – kaster lys over, hvad der nærmere skal forstås ved Højesterets præmisser fra U 2020.1746 H om, at det for vurderingen er afgørende, om ankestævningen er formuleret eller godkendt af den mødeberettigede advokat.

Afslutningsvist vil jeg fremhæve Østre Landsrets kendelse af 21. juni 2021, der måske ikke overrasker med sit resultat, men for så vidt afgør et ret principielt spørgsmål. Kendelsen fastslår således, at de danske regler om sagsomkostninger ikke (i den konkrete sag, men nok også generelt) er i strid med EMRK artikel 6.

Lov og ærbarhed

U 2021.3095 V – ansættelsesaftale ikke ulovlig

Også i juli måned fik vi en afgørelse om lov og ærbarhed – dog i en form, hvor afgørelsen er af størst interesse for forståelsen af den materielle anvendelse af DL 5-1-2.

Når der imidlertid i en sag har været fremført indsigelser om aftalens lovlighed (DL 5-1-2), og når sagen efterfølgende er afgjort i sin substans, så ligger der jo heri tillige en stillingtagen til, at sagen trods det muligt ulovlige forhold kunne prøves ved domstolene. Og derfor – og fordi jeg på dette nicheområde er farvet af min egen faglige interesse – skal afgørelsen nævnes.

Da landsretten på sagens substans har fundet, at sagen ikke var i strid med DL 5-1-2, er resultatet naturligvis helt ukontroversielt. Det er kun når proceskravet udspringer af en aftale, som faktisk er i strid med lov og ærbarhed, at der overhovedet kan være grund til at overveje sagens afvisning.

Saglig kompetence

U 2021.xxxx Ø – Østre Landsrets kendelser af 17. juni 2021 – om retsplejelovens § 226

Sagsnr. BS-4861/2021 og BS-4863/2021 – de optagne kendelser indeholder aktuelt kun domshoved

Sager om, hvorvidt en tvist er »principiell« er fast føde til mit nyhedsbrev. Praksis er klar – som det er fremgået af de seneste års mange trykte afgørelser fra Højesteret om afvisning af appel direkte fra Sø- og Handelsretten – der skal *meget* til.

Et moment, der med styrke taler imod at anse en sag for principiel, er hvis sagen angår et spørgsmål, som allerede er sikret en direkte vej til Højesteret. Afgørelserne omtalt i juni-nyhedsbrevet fra Danske Bank-komplekset er et typisk eksempel. Fordi en række sager allerede var startet i landsretten, var der ingen grund til at henvise yderligere sager.

Samme rationale genfinder man i den her omtalte kendelse, hvor landsretten som et moment til støtte for afvisning af sagen efter retsplejelovens § 226 fremhæver, at der verserer to tidligere sager om samme (principielle) spørgsmål, som tidligere er afgjort i landsretten og som nu verserer for Højesteret. Selvom det rejste spørgsmål ikke kan anses for afklaret, er det altså forventeligt, at det *bliver afklaret*, og der var derfor ikke behov for at lade sagen starte i landsretten.

Internationalt værneting

FED 2020.242 SH – værnetingsaftale

Sø- og Handelsretten fandt efter en konkret vurdering ikke, at det var godtgjort, at en dansk værnetingsklausul i sagsøgers standardbetingelser var aftalt i en situation, hvor standardbetingelserne efter deres ordlyd forudsatte indgåelse af en tilknyttet/særsomt aftale.

Afgørelsen illustrerer de vanskeligheder, der kan opstå ved forbundne aftaler, men er herudover primært et eksempel på en konkret aftalefortolkning.

U 2021.3175 Ø – værneting efter Lugano-konventionen (og lidt om appelform)

Afgørelsen er omtalt i mit nyhedsbrev for maj på baggrund af domsresuméet, hvilket affødte en henvendelse med supplerende bemærkninger fra en involveret advokat.

Da afgørelsen nu er trykt i fuld længde, kan det konstateres, at der er grund til et kort genbesøg.

For det første indeholder afgørelsen en interessant præmis omkring appelformen. Sagen var indbragt ved kære, hvilket landsretten fandt var den forkerte form. Forklaringen var den tekniske, at kæremålet (rettelig ankesagen) alene vedrørte, om sagen overhovedet kunne anlægges i Danmark (og ikke om den valgte byret var rette værneting, jf. om betydningen heraf U 2004.2710 H).

Da kæreskriftet imidlertid opfyldte de indholdsmæssige krav til en ankestævning, admitterede landsretten sagen som en ankesag.

Det værnetingsmæssige spørgsmål i sagen havde jeg i min første omtale drøftet med fokus på Lugano-konventionens anvendelse på et konkursbos erstatningskrav. På dette punkt fandt landsretten, at Lugano-konventionens artikel 1, stk. 2, litra b ikke var til hinder for, at et konkursbo kunne anlægge sag i Danmark mod et schweizisk selskab om erstatning uden for kontrakt (fordi konventionens undtagelsesregel for konkursager – i lighed med Bruxelles 1-forordningens ditto – skal fortolkes indskrænkende). Afgørelsen er på dette punkt helt på linje med Domstolens dom af 6. februar 2019 i sag C-535/17, NK/BNP Paribas Fortis, der netop vedrørte et konkursbos krav om erstatning uden for kontrakt.

Af den fulde dom fremgår, at parterne for så vidt var enige heri, og at den centrale uenighed var, om konklusionen skulle være anderledes, når erstatningskravet vedrørte forhold, som (tillige) var eller kunne blive genstand for en omstødsessag. (Set fra sagsøgers side var uenigheden tilsyneladende tillige, om erstatningskravet *reelt* var en omstødsessag, blot under et andet navn. Læser man landsrettens præmisser synes det imidlertid lagt til grund, at det spørgsmål, landsretten har pådømt, er det netop formulerede).

Landsretten fandt som bekendt, at der var værneting i Danmark – og afgørelsen fastslår altså, at det for den ovenfor formulerede regel er uden betydning, at samme forhold kunne indgå i en omstødsessag.

Sagsførelse og sagsportalen

U 2021.xxxx V – Vestre Landsrets kendelse af 10. maj 2021 – »sagsportalen« trumfer oplysninger i stævning. Ændring af partsbetegnelse.

Sag BS-12099/2021 – afgørelsen er kæret til Højesteret

Selvom sagsportalen har været i brug længe, er det stadig jævnligt, at sager om portalens anvendelse finder vej til de juridiske domssamlinger. Denne måned er ingen undtagelse.

Som det sikkert har været tydeligt fra flere tidligere domsamtaler, er min forståelse af både retsplejeloven, lovens forar-

bejder og ikke mindst praksis fra Højesteret, at sagsportalen er *obligatorisk*; at sagsportalens formularer ikke blot skal anvendes, men anvendes korrekt; og at det i tvivlstilfælde er oplysningerne i de relevante formularer, der er bestemmen-

de. Det har vi, synes jeg, set mange eksempler på. Og selvom den enkelte advokat nogle gange kan føle, at en afgørelse herom er hård, er der i det mindste forudsigelighed i retsstillingen.

Med månedens afgørelse har vi – medmindre Højesteret laver resultatet om – fået endnu et eksempel herpå.

Ved anlæggelse af en retssag havde sagsøger skrevet ét navn på sagsøgte i stævningen men indtastet et andet på sagsportalen. Landsretten fandt, at det var det på sagsportalen anførte selskab, der var sagsøgt i sagen.

Resultatet er efter min opfattelse korrekt. Det kan ikke være anderledes, når man betænker Højesterets praksis på området (senest FM 2020.268, U 2021.1632 H og U 2020.1336 H).

Mit forsigtige bud er derfor også, at Højesteret stadfæster denne del af afgørelsen.

I så fald får Højesteret samme sekundære spørgsmål som landsretten: Kan sagsøgte udskiftes/berigtiges (se herom den grundige analyse i U 2002 B s. 96 med domshenvisninger).

Landsrettens besvarelse af dette spørgsmål var benægtende med præmisser, der leder tankerne hen på U 2018.1638 Ø: Når en ændring af en partsbetegnelse vil føre til en egentlig udskiftning i sagens parter, vil retten almindeligvis ikke kunne tillade udskiftningen.

Samme konklusion nås i den nævnte artikel fra 2002, men her er jeg mindre sikker på, hvordan sagen falder ud i Højesteret. Min egen forståelse af praksis fra de seneste år er, at der i stigende grad vurderes ud fra, om fejlen »har haft betydning for [den nye parts] mulighed for at varetage sine interesser«, jf. navnlig U 2018.2828 H (der tilsyneladende ikke var påberåbt af nogen af parterne).

Det er ikke oplagt, at brugen af sagsportalen skulle føre til en ændring i denne kurs – reglerne herom tjener til at fastslå, hvem der oprindeligt er sagsøgte (og her er landsrettens – hårde – afgørelse helt på sin plads), men det må derefter være et åbent spørgsmål, om en eventuel fejl kan korrigeres.

Faktum i sagen er kun sparsomt belyst, og for en dels vedkommende alene fra domsresuméet og fra gengivelsen af parternes synspunkter. Det giver et naturligt forbehold, men...

I den konkrete sag fremgik det (trods alt) af stævningen, hvem sagsøger ønskede at anlægge sagen imod – og selvom det for vurderingen af, hvem der konkret er sagsøgt, er sagsportalen, der er afgørende, er det jo ikke udelukket at inddrage fejlens kendelighed ved vurderingen af, om den sagsøgte kan udskiftes. Der var samtidig tale om en situation, hvor det på sagsportalen anførte selskab *repræsenterede* den rette sagsøgte under tvisten (også dette fremgik af stævningen). Og endelig var der tale om en situation, hvor det synes at fremgå – i hvert fald af parternes anbringender – at den rette sagsøgte på intet tidspunkt havde været i tvivl om, at sagen verserede, og hvor den rette sagsøgte på grund af tvistens materielle indhold burde have indset, at tvisten vedrørte dette selskab.

Hvis Højesteret følger linjen fra 2018, kan det meget vel være, at sagsøger bliver reddet på målstregen. Under alle omstændigheder er det et emne, jeg vil genbesøge, når Højesteret har talt.

Bevisførelse og syn og skøn

U 2021.xxxx Ø – Østre Landsrets kendelse af 26. maj 2021 – frist for bemærkninger til skønsmands honorarforslag (ueni-ge landsretter)

Sagsnr. BS-9588/2021

Landsretten fastslår, at det ikke er uforeneligt med retspleje-lovens § 208, stk. 1, om parternes adgang til at fremkomme med bemærkninger til skønsmandens honorarforslag, at fristen fastsættes på forhånd (inden skønsmanden fremkommer med sit forslag), hvis blot fristen er fastsat »med fornøden klarhed«.

Afgørelsen er interessant, fordi Vestre Landsret i U 2015.3776 V (med dissens) har fastslået, at fristen for parternes bemærkninger først kan fastsættes, når skønsmanden har fremsendt honorarkrav til retten.

De to afgørelser må altså analyseres i lyset af hinanden.

I den seneste afgørelse have byretten – hvad der vel er ganske sædvanligt – fastsat en frist for skønsmandens skønserklæring og honorarforslag og samtidig fastsat frist for parternes eventuelle indsigelser til »inden 14 dage efter modtagelsen«.

Skønsmanden anmodede flere gange om udsættelse af sin frist, før han afleverede skønserklæringen – men herefter forløb sagen som varslet af retten (der godkendte honorarforslaget uden i mellemtiden at have modtaget indsigelser).

Samme fremgangsmåde var fulgt i U 2015.3776 V, hvor byretten havde fastsat en frist på 14 dage og, da der ikke inden for denne frist var kommet indsigelser, godkendt honorarforslaget.

Forløbet i de to sager er, med andre ord, ikke forskelligt på relevante punkter. Landsretterne er ganske enkelt uenige – hvad der også fremgår af domsresuméets henvisning til mindretallet i U 2015.3776 V – og vi må derfor kunne forvente, at spørgsmålet vil blive forelagt Højesteret.

Spørgsmålet er af praktisk meget stor betydning, og hvis ikke der allerede er søgt appeltilladelse i denne sag, må vi vel forvente (og i hvert fald håbe), at der snart kommer en egnet sag.

Skal jeg selv lægge hovedet på blokken med en vurdering, bliver det, at Østre Landsret – og dermed også mindretallet i Vestre Landsret – har ret.

Det er svært at se, hvorfor fristen ikke skulle kunne fastsættes på forhånd (et system, der jo kendes fra andre processuelle frister, hvor det ikke mindst er anke- og kærefristen, der frembyder ligheder). Hverken lovens ordlyd eller forarbejder udelukker klart denne løsning, og med tanke på, hvordan Højesteret i øvrigt bedømmer sager om parternes adgang til kontradiktion (der skal blot sikres en reel adgang til kontradiktion, jf. U 2021.2846 H), synes resultatet at være inden for skiven.

Appelbegrænsninger og møderet

U 2021.xxxx H – Højesterets kendelse af 14. jul 2021 – (ikke) begrænsning af prøvelsen i Højesteret

Sag BS-5814/2021

Det følger af retsplejelovens § 371 at Procesbevillingsnævnet kan *begrænse* en meddelt tilladelse til at indbringe en dom for Højesteret til et eller flere afgrænsede spørgsmål. Udnytter Procesbevillingsnævnet ikke denne adgang, omfatter anken – med de begrænsninger, der følger af de almindelige regler om nova mellem instanser – sagen i sin helhed. Det er den her nævnte afgørelse et eksempel på. (Se som andre eksempler U 2009.2790 H, U 2015.1823 Ø. Reglen er endvidere beskrevet i lovforslag 2010 145: »Efter forslaget kan en anketilladelse begrænses til en del af sagen, hvis særlige grunde taler for det. Udgangspunktet er således, at en anketilladelse omfatter hele sagen«).

I landsretten var ejerne af en ejendom blevet frifundet for en anerkendelsespåstand vedrørende eksistensen af en vejret med den begrundelse, at sagsøger var et til formålet oprettet

vejlaug, og at vejlauget ikke havde fået tiltransporteret de omtvistede rettigheder fra rettighedshaverne. Da der efter landsretten bestod et nødvendigt procesfællesskab mellem alle ejere af vejen (retsplejelovens § 255, stk. 2), og da to af disse ikke havde overdraget deres rettigheder, kunne laugene ikke forfølge kravet.

For Procesbevillingsnævnet havde netop spørgsmålet om vejlaugets ret til overhovedet at føre sagen været fremhævet som sagens principielle tvistepunkt.

Procesbevillingsnævnets tilladelse var imidlertid ikke begrænset til dette emne, og Højesteret kunne derfor, i overensstemmelse med det anførte udgangspunkt, behandle den fulde tvist.

Afgørelsen bekræfter, hvad der allerede fulgte af praksis (og er forudsat ved ændringsloven L 2010 536), men illustrerer herved snitfladen mellem at *begrænse en ansøgning* og så at begrunde ansøgningen med henvisning til dele af tvisten. En part kan selv begrænse sin ansøgning til bestemte spørgsmål; men som afgørelsen viser er den blotte omstændighed, at parten i sit indlæg for Procesbevillingsnævnet alene fremhæver enkelte spørgsmål som principielle, ikke det samme som en sådan begrænsning.

Som det fremgår, vedrører kendelsen en sag, hvor den underliggende tvist handler om eksistensen af et nødvendigt procesfællesskab og om en forenings (et vejlaugs) søgsmålsret. Jeg kan derfor næsten garantere, at sagen finder vej til et senere nyhedsbrev, når Højesteret afgør de tilbageværende uenigheder.

U 2021.xxxx Ø – Østre Landsrets dom af 18. juni 2021 – møderet ved anke

Sagsnr. BS-16189/2021 – den optagne dom indeholder aktuelt kun domshoved

Østre Landsret afviste ved ovennævnte dom en ankesag, fordi appellantens advokat ikke havde møderet for landsretten.

Det er der for så vidt intet hverken underligt eller nyt i.

Ved U 2019.510 H har Højesteret i entydige vendinger fastslået, at appellantens advokat (den advokat, der indgiver ankestævning) skal have møderet for landsretten. Senere praksis har så uddybet, hvad der forstås ved »den advokat, der indgiver ankestævning«, jf. U 2019.1532 Ø og U 2020.1746 H (emnet er behandlet grundigt i min Civilprocesretlige Julealbum for 2020).

Den seneste sag befinder sig i grænseområdet for dette spørgsmål. Der var således ikke tvivl om, hvem der faktisk havde anket: Samme advokat stod på portalen og på ankestævningen. Men der var i sagen dels spørgsmål om en advokat kunne anke »på vegne« af en anden advokat, dels hvordan og hvornår en sådan fejl ellers kan berigtiges.

Det var således oplyst, at advokat B (som førte sagen i byretten) havde en aftale med advokat A (som skulle føre sagen i landsretten), om at denne varetog landsretssagen. Arbejdsdelingen var den noget utraditionelle (for advokater i forskellige firmaer), at advokat B lavede alle processkrifter, som advokat A herefter blot lagde op.

I den konkrete sag kunne en fuldmægtig på advokat A's kontor ikke oprette appellen (fordi han ikke var repræsentant på sagen), og advokat B oprettede derfor selv ankestævningen og skrev samtidig til landsretten med anmodning om, at A blev tilknyttet som partsrepræsentant.

Summen af alt dette var imidlertid, som det også fremgår af landsrettens dom, det ret simple: Sagen var anket af advokat B, som ikke havde møderet for landsretten. Sagen var derfor anket af en advokat uden møderet, og appellen skulle derfor afvises.

På et enkelt punkt har afgørelsen nok følt hård for advokaterne. Landsretten oprettede faktisk advokat A som repræsentant på sagen, og dette skete *inden* ankefristens udløb.

Heller ikke denne del af afgørelsen er imidlertid overraskende.

For det første kan henvises til Østre Landsrets afgørelse U 2019.1532 Ø i en lignende sag (hvor anmodningen dog blev uploadet efter fristens udløb), FM 2020.184 (ditto) Vestre Landsrets ditto i FM 2019.125 samt U 2020.1746 H (hvor appellansens advokat inden fristen havde oplyst navnet på den advokat, der skulle varetage sagen i landsretten). Man må i den forbindelse huske, at selv en rettidig udskiftning af partens advokat ikke nødvendigvis berigtiger forholdet; hertil må antageligt kræves, at den mødeberettiget advokat uploader en ankestævning i eget navn eller bekræfter den eksisterende stævning (ankestævningen skal jo hidrøre fra en advokat med møderet).

Dernæst kan henvises til Højesterets generelle præmisser i den nævnte U 2020.1746 H, hvorefter det afgørende netop er, »at den mødeberettigede advokat har formuleret eller godkendt indholdet af ankestævningen eller det supplerende processkrift.«

Som sagen er gengivet i domsresuméet, forekommer det ret åbenbart, at det ikke var tilfældet. Ankestævningen var ikke

alene uploadet af advokat B; den hidrørte fra advokat B, og det er derfor helt korrekt, at landsretten har ladet det være udslagsgivende, at advokat B ikke havde møderet.

Skal man være lidt hård ved advokaterne, kan man i øvrigt om dommen sige, at den – igen – illustrerer, at det er advokaternes eget ansvar at tilrettelægge en forsvarlig arbejds-gang. Og som direkte fremhævet af landsretten skulle man da også mene, at det var muligt i den 4 uger lange ankeperiode at få håndteret et skifte af partsrepræsentant på sagsportalens (forud for indlevering af ankestævningen)...

Sagsomkostninger

U 2021.xxxx Ø – Østre Landsrets kendelse af 21. juni 2021 – sagsomkostninger og EU-ret

Sagsnr. BS-13012/2021 – den optagne kendelse indeholder aktuelt kun domshoved

Ved ovennævnte kendelse har Østre Landsret besvaret et for så vidt ganske principielt spørgsmål: Er de danske regler for fastsættelse af sagsomkostninger i strid med EMRK artikel 6.

Svaret herpå var – i en sag om sagsomkostninger efter en ekspropriationssag – »nej«.

Der er ingen tvivl om, at EMRK og lignende traktatforpligtelse i tiltagende grad har fået og fortsat vil få betydning for den danske procesret. Fra EU-retten kan som et nyligt eksempel henvises til den ændrede praksis for udmåling af sagsomkostninger i forbudssager (U 2019.3930 Ø), mens der vedrørende netop artikel 6 kan peges på U 1999.495 Ø og U 2010.1008 V om retten til afgørelse inden for rimelig tid. (Nævnes kan også U 2017.3272 Ø, hvor EMRK artikel 3 »trumfede« den danske forældelseslov).

Det skal man som procesadvokat naturligvis have blik for.

Men, som afgørelsen også viser, er det i langt de fleste praktiske tilfælde konklusionen, at den danske retsplejelov lever op til kravene i EMRK. Det var i den konkrete sag tilfældet for de danske regler om udmåling af sagsomkostninger – og det er nok i det hele taget konklusionen på dette område.

(Det er afslutningsvist værd at fremhæve, at der foreligger en ganske righoldig praksis om det beslægtede spørgsmål vedrørende retsafgifter – der i og for sig nok lettere ville kunne udgøre en krænkelse, men i almindelighed konfirmeres af domstolene – jf. herom U 2003.2371 H, U 2004.976/2 H og U 2005.294 H).

Berigtigelse

U 2021.xxxx Ø – Østre Landsrets kendelse af 10. maj 2021 – om retsplejelovens § 222

Sagsnr. B-109-21

Sagen vedrører omgørelse af en gældssaneringskendelse, jf. konkurslovens § 243, men henviser til princippet i retsplejelovens § 222 (om omgørelse af kendelser) og er i øvrigt illustrativ for denne regels 2. led: »Når nye oplysninger foreligger«.

Efter skifteretten havde meddelt gældssanering, blev skifteretten bekendt med, at skyldneren i forbindelse med en tidligere konkurs var blevet pålagt konkurskarantæne. Skifteretten ændrede derfor kendelsen.

Afgørelsen er et udmærket eksempel på, at det ved vurderingen af nye oplysninger i almindelighed må tillægges betydning, om det kan bebrejdes den pågældende part, at oplysningen ikke har været fremme tidligere. (At afgørelsen overhovedet kunne omgøres skyldes den særlige regel i konkurslovens § 243. Som det fremgår af U 2020.4127 Ø, kan en skifteret ikke i medfør af bestemmelsen i retsplejelovens § 222 omgøre en allerede afsagt kendelse, der ikke har procesledende karakter).

Retskraft

U 2021.3031 V – retskraft af dom i småsag

I en *meget konkret sag* har landsretten vurderet, at en tidligere dom mellem samme parter og et – i hvert fald – sammenligneligt spørgsmål ikke havde retskraft.

Sagens materielle tvistepunkt var, om en ejendomsejer var indtrådt i den tidligere ejers status som andelshaver i et kraftvarmeværk. (Sagens hovedspørgsmål var dels betydningen af, at hverken andelshaveroverenskomsten eller selskabets vedtægter var tinglyst på ejendommen; dels betydningen af, at den pågældende ejer i mere end et årti faktisk havde betalt til kraftvarmeværket).

Tidligere havde der mellem ejeren og kraftvarmeværket været retssag om betaling af tarif for en afgrænset periode. Denne sag var af byretten afgjort til fordel for kraftvarmeværket, og det fremgik bl.a. af præmisserne, at retten havde afgjort, at ejendomsejeren (i hvert fald i denne periode) var medlem af kraftvarmeværket.

Landsretten fandt imidlertid ikke, at der med denne sag – der var afgjort efter reglerne om småsager og uden ejendoms-

ejerne havde været repræsenteret af en advokat – var taget stilling til spørgsmålet om ejendomsejers status i kraftvarmeværket på en sådan måde, at det udelukkede en prøvelse af (1) om køberen var blevet medlem, og (2) om køberen ved passivitet eller på anden måde var forpligtet.

Som med alle domme om retskraft er afgørelsen konkret, men derfor kan den jo godt være værd at læse. Man skal blot huske, at den gengivne dom kun giver et begrænset indblik i det samlede faktum, landsretten har haft til rådighed.

Ser man sagen kun på det offentliggjorte faktum, er den nærliggende konklusion, at landsretten her har været meget venligt stemt over for ejeren. Forklaringen herpå er nok, at landsretten har ment, at der var behov for en reel prøvelse af forpligtelsens grundlag (det ville være særdeles byrdefuldt for ejeren, hvis en småsagsdom om et krav på nogle få hundrede kroner for et par måneder i sommeren 2016 skulle forpligte ejeren for en årelang periode og med et beløb tæt på 100.000 kr.), men man kunne lige så let være nået det modsatte resultat (blot under henvisning til, at det er partens eget valg ikke at antage advokat, og at retskraften af småsagsdomme jo ikke er mindre end af andre domme).

Andre spørgsmål

T:BB 2021.699 Ø – erstatning for sagsomkostninger

Sagen handler egentlig ikke så meget om procesretlige spørgsmål, men den er alligevel interessant at læse.

I en sag om salg af en andel kom det frem, at overdragelsen var sket i strid med maksimalprisreglerne. Det gav – i sagens natur – anledning til et tilbagebetalingsopgør mellem køber og sælger samt et erstatningskrav mod foreningens administrator.

Landsretten fandt, at administrator havde begået fejl i forbindelse med handlen, men fordi der ikke var lidt et tab *som følge af fejlen* (salget blev jo blot korrigeret til den maksimale pris, man under alle omstændigheder kunne tage), blev administrator frifundet. Så langt, så godt.

Det interessante i sagen er, at administrator *blev pålagt at erstatte sagens omkostninger*, idet landsretten herom bemærkede, at »sagsomkostninger for by- og landsretten i det hele må anses for en erstatningsudløsende følge af [administrators] ansvarspådragende adfærd« (og med bemærkning om, at administrator havde forsømt at komme med relevante oplysninger).

Netop spørgsmålet om erstatning for sagsomkostninger er i praksis af stor betydning. Typetilfældet er i adcitationssager,

hvor der mellem de forskellige led nedlægges friholdelsespåstand, og hvor der som led heri påstås friholdelse for sagsomkostninger. Som afgørelsen viser, kan der også i andre tilfælde – når en tredjepart kan siges at være ansvarlig for en sags opståen – være mulighed for at kræve sagsomkostninger erstattet.

Der, hvor afgørelsen efter min opfattelse giver grund til lidt grundigere analyse, er i forhold til det almindelige princip om parterers standpunktsrisiko.

Det er jo ikke helt rigtig, at retssagen opstod (kun) på grund af administrator. Den opstod, fordi sælger og køber hver indtog et standpunkt og dermed også påtog sig risikoen herfor. Man kan overveje, om det fører til, at administrator slet ikke er skyld i sagen; eller om det måske ligner »egen skyld«; eller om standpunktsrisikoen blot – i hvert fald i normale sager – trumfer den ansvarspådragende handling. Under alle omstændigheder tror jeg, at det specielt af de her nævnte grunde har været væsentligt for landsretten, at administrator også undlod at fremkomme med nødvendige oplysninger.

U 2021.xxxx H – Højesterets dom af 6. maj 2021 – modregning med sagsomkostninger

Sag BS-37059/2020

Afgørelsen er fra maj 2021, men den gav mig ikke oprindeligt grundlag for omtale. Nu har jeg så ombestemt mig, fordi den på sin egen kuriøse måde berører et procesretlige spørgsmål. Vi fortsætter altså i det mere nicheprægede område af civilprocessen.

Højesterets dom bekræfter/fastslår af generel betydning for procesadvokater, at krav på sagsomkostninger kan benyttes til modregning – hvis ellers de øvrige betingelser er opfyldt.

I den konkrete sag var der tale om konneks modregning, fordi sagsomkostningerne i sag 1 blev modregnet i domsbeløbet under sag 2, fordi de to sager vedrørte samme skade (og havde samme parter).

At det må være som anført er næppe kontroversielt. Hvis ellers de almindelige betingelser for modregning er opfyldt, må der jo være adgang hertil. Det er blot sjældent, man ser krav på sagsomkostninger benyttet i den egenskab.

Med tanke på de trods alt mange sager for ikke mindst forsikringselskaber og myndigheder, hvor det (1) med det samme er klart, at modparten savner betalingsevne, og (2) forsikringselskabets/myndighedens forhold til modparten gør efterfølgende sager sandsynlige, er afgørelsen nok værd at skrive sig bag øret, inden man helt afskriver uerholdelige krav på sagsomkostninger.

Publicerede domme

Ugeskriftet for Retsvæsen har i juli publiceret følgende afgørelser, der er omtalt i nyhedsbrevet for juni 2021 samt tidligere nyhedsbreve som angivet:

- U 2021.2846 H – praktisk vigtig kendelse om retten til at afgive kærereplik (maj 2021)
- U 2021.2853 V – fordeling af sagsomkostninger efter isoleret bevisoptagelse
- U 2021.2857 Ø – om telefonforkyndelse
- U 2021.2858 Ø – forbrugerbegrebet i retsplejelovens § 31
- U 2021.2868 H – om vejledning om vidnefritagelse (maj 2021)
- U 2021.2872 Ø – Haagerkonventionen og administrative klageorganer
- U 2021.2924 Ø – retten til at afhøre vidner
- U 2021.2928 Ø – adgang til at overdrage flykompensationskrav (april 2021)
- U 2021.2997 V – om retsplejelovens § 389 a
- U 2021.3017 H – værning efter Bruxelles 1-forordningen (april 2021)
- U 2021.3052 H – retlig interesse i prøvelse af ophævet afgørelse (april 2021)
- U 2021.3255 Ø – kære af »kendelse« om at ville udmelde en skønsmand

Kristian Torp
E, kto@holst-law.com
T, +45 8934 1162
M, +45 3010 2223